

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
"ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів спеціальності
8.03050901 "Облік і аудит"
усіх форм навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри економічного аналізу.
Протокол № 12 від 22.04.2014 р.

Укладачі: Отенко І. П.
Москаленко Н. О.
Преображенська О. С.

М54 Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства" для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" усіх форм навчання / укл. І. П. Отенко, Н. О. Москаленко, О. С. Преображенська. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 28 с. (Укр. мов.)

Подано питання для самостійного опрацювання, тестові завдання за модулями навчальної дисципліни та методичні рекомендації щодо виконання курсового проекту з навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" магістерської програми "Аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства".

Вступ

Самостійна робота є необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу будь-якої дисципліни. Методичні рекомендації до самостійної роботи є складовою частиною методичного забезпечення навчальної дисципліни "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства".

До основних видів самостійної роботи студентів належить: вивчення лекційного матеріалу; робота з вивчення рекомендованої викладачем літератури та додаткових літературних джерел; самостійне вивчення окремих питань на основі навчальної та додаткової літератури; вивчення основних термінів та понять з дисципліни; робота з законодавчими, нормативними та інструктивними матеріалами; підготовка до практичних та семінарських занять; підготовка до проміжного та підсумкового контролю; контрольна перевірка кожним слухачем особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю; робота з матеріалами мережі Інтернет.

Перевірка виконання самостійної роботи проводиться викладачем на семінарських та практичних заняттях, а також виноситься на підсумковий модульний контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

У рамках вивчення дисципліни "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства" передбачається виконання курсового проекту. Курсовий проект – один із видів індивідуальних завдань навчально-дослідницького і творчого характеру, метою якого є не лише поглиблення, узагальнення і закріплення знань студентів з навчальної дисципліни, а й застосування їх при вирішенні конкретних професійних завдань та вироблення вмінь самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, електронно-обчислювальною технікою, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології.

Питання для самостійного опрацювання

Модуль 1. Теоретичні засади дослідження стратегічного потенціалу підприємства

Тема 1. Стратегічний потенціал як об'єкт дослідження

1.1. Теоретичні підходи до визначення термінів "потенціал" та "стратегічний потенціал".

1.2. Склад компетенцій як стратегічного ресурсу підприємства.

1.3. Характеристики стратегічного бачення та стратегічної гнучкості як складових стратегічного потенціалу.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [5; 11; 15].

Тема 2. Методологічні засади дослідження стратегічного потенціалу

2.1. Теоретичні підходи до аналітичних досліджень стратегічного потенціалу.

2.2. Властивості потенціалу як системного об'єкту.

2.3. Ознаки та критерії процесів функціонування та розвитку підприємства.

2.4. Зміни стану потенціалу в циклі розвитку підприємства.

Література: основна [1 – 3].

Тема 3. Рівні формування та види стратегічного потенціалу підприємства

2.1. Теоретичні моделі потенціалу підприємства.

2.2. Параметри оцінки складових економічного потенціалу підприємства (техніко-технологічного, фінансового, інформаційного, трудового).

2.3. Функціонально-структурні характеристики потенціалу підприємства.

2.4. Параметри потенціалу зовнішньої середовища (ринкового).

Література: основна [1 – 3]; додаткова [14].

Тема 4. Система стратегічного управління потенціалом підприємства

4.1. Визначення "стратегії підприємства" та стратегічного управління.

4.2. Особливості оперативного і стратегічного управління потенціалом підприємства.

4.3. Моделі організаційної ефективності підприємства.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [11; 17].

Тема 5. Аналітичний інструментарій дослідження стратегічного потенціалу

5.1. Методичні підходи до аналізу потенціалу підприємства.

5.2. Система показників, параметрів індикаторів та критеріїв для аналізу стратегічного потенціалу підприємства.

5.3. Статичний та динамічний підходи до дослідження потенціалу підприємства.

5.4. Використання методів економіко-математичного моделювання в дослідженні потенціалу.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [4; 6; 12; 14; 18].

Модуль 2. Технологія дослідження стратегічного потенціалу підприємства

Тема 6. Аналіз стану ресурсного потенціалу підприємства

6.1. Аналіз техніко-технологічного потенціалу підприємства.

6.2. Аналіз інформаційного потенціалу підприємства.

6.3. Аналіз трудового потенціалу підприємства.

6.4. Аналіз фінансового потенціалу підприємства.

6.5. Комплексні методи аналізу потенціалу підприємства.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [4; 7 – 9; 12; 14; 16; 18].

Тема 7. Аналіз організаційного потенціалу підприємства

7.1. Методичні підходи до оцінки організаційного потенціалу підприємства

7.2. Методи побудови узагальнюючого показника.

7.3. Методи формування підприємства-еталону.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [6; 8; 18].

Тема 8. Аналіз та оцінка потенціалу управлінського персоналу підприємства

8.1. Параметри оцінки потенціалу управлінського персоналу підприємства.

8.2. Методики оцінки управлінського персоналу.

8.3. Мотиваційний механізм управлінського персоналу підприємства.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [6; 8; 14].

Тема 9. Аналіз потенціалу розвитку підприємства

9.1. Ознаки розвитку підприємства.

9.2. Методичні підходи до дослідження розвитку підприємства.

9.3. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [4; 7 – 9; 12; 14; 16; 18].

Тема 10. Оцінка достатності стратегічного потенціалу підприємства

10.1. Система аналізу та оцінки достатності стратегічного потенціалу.

10.2. Заходи для досягнення цілей розвитку підприємства.

10.3. Аналіз та контроль досягнення цілей підприємства.

Література: основна [1 – 3].

Тестові завдання за модулями навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні засади дослідження стратегічного потенціалу підприємства

Тестові завдання з одним варіантом відповіді

1. Переклад терміна "потенціал" з латинської мови означає:

- а) резерви;
- б) наявні можливості;
- в) *приховані можливості*;
- г) запаси.

2. Філософська категорія, яка включає види етапи і результати реалізації можливості:

- а) можливе;
- б) *дійсне*;
- в) втілене;
- г) вірогідне.

3. Філософська категорія, яка пояснює факт, що існування явища вже почалося, але не придбало досконалої форми:

- а) *можливе*;
- б) дійсне;
- в) втілене;
- г) вірогідне.

4. Філософська категорія, яка описує процес зміни речей і явищ як дотримання один за одним різних форм і станів:

- а) динаміка;
- б) *розвиток*;
- в) вірогідність;
- г) функціонування.

5. Тенденцію розвитку об'єкту, яка лише при випадковому збігу обставин може перетворитися на дійсність:

- а) реальна можливість;
- б) *малоперспективна можливість*;
- в) формальна можливість;
- г) потенційна можливість.

6. Закономірна тенденція розвитку об'єкту, пов'язана з об'єктивною необхідністю – це:

- а) *реальна можливість*;
- б) малоперспективна можливість;
- в) формальна можливість;
- г) дійсність.

7. Об'єктивно існуючі умови для реалізації можливості описують:

- а) реальну можливість;
- б) малоперспективну можливість;
- в) формальну можливість;
- г) *потенційну можливість*.

8. Властивість потенціалу, що передбачає певну ієрархічність його елементів:

а) цілісність;	е) інерційність;	л) самоорганізація;
б) складність;	ж) еластичність;	м) адаптивність;
в) <i>структурність</i> ;	з) пропорційність;	н) оптимальність;
г) динамічність;	и) стабільність;	о) гнучкість;
д) відвертість;	к) синергічність;	п) мобільність.

9. Властивість потенціалу, що описує певну співвідносність його елементів:

а) цілісність;	е) інерційність;	л) самоорганізація;
б) складність;	ж) еластичність;	м) адаптивність;
в) структурність;	з) <i>пропорційність</i> ;	н) оптимальність;
г) динамічність;	и) стабільність;	о) гнучкість;
д) відвертість;	к) синергічність;	п) мобільність.

10. Властивість потенціалу, що описує здібності персоналу підприємства управляти процесами реалізації потенціалу:

а) цілісність;	е) інерційність;	л) <i>самоорганізація</i> ;
б) складність;	ж) еластичність;	м) адаптивність;
в) структурність;	з) пропорційність;	н) оптимальність;
г) динамічність;	и) стабільність;	о) гнучкість;
д) відвертість;	к) синергічність;	п) мобільність.

11. Властивість потенціалу, що розкриває характер зв'язків між елементами потенціалу, "легкість" їх перегрупування без корінних змін у структурі потенціалу:

а) цілісність;	е) інерційність;	л) самоорганізація;
б) складність;	ж) еластичність;	м) адаптивність;
в) структурність;	з) пропорційність;	н) оптимальність;
г) динамічність;	и) стабільність;	о) <i>гнучкість</i> ;
д) відвертість;	к) синергічність;	п) мобільність.

12. Властивість потенціалу, яка передбачає що потенціал кожного окремого елемента системи не може розкритися повністю поза зв'язком з іншими елементами:

а) <i>цілісність</i> ;	е) інерційність;	л) самоорганізація;
б) складність;	ж) еластичність;	м) адаптивність;
в) структурність;	з) пропорційність;	н) оптимальність;
г) динамічність;	и) стабільність;	о) гнучкість;
д) відвертість;	к) синергічність;	п) мобільність.

13. Властивість потенціалу, що описує процеси зміни потенціалу:

а) цілісність;	е) інерційність;	л) самоорганізація;
б) складність;	ж) еластичність;	м) адаптивність;
в) структурність;	з) пропорційність;	н) оптимальність;
г) <i>динамічність</i> ;	и) стабільність;	о) гнучкість;
д) відвертість;	к) синергічність;	п) мобільність.

14. Властивість потенціалу, що описує узгодженість взаємодії елементів потенціалу та створює ефект перевищення суми потенціалів усіх елементів:

а) цілісність;	е) інерційність;	л) самоорганізація;
б) складність;	ж) еластичність;	м) адаптивність;
в) структурність;	з) пропорційність;	н) оптимальність;
г) динамічність;	и) стабільність;	о) гнучкість;
д) відвертість;	к) <i>синергічність</i> ;	п) мобільність.

15. Властивість потенціалу, що описує процес цілеспрямованої зміни структури і властивостей потенціалу відповідно до змін зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства:

а) цілісність;	е) інерційність;	л) самоорганізація;
б) складність;	ж) еластичність;	м) <i>адаптивність</i> ;
в) структурність;	з) пропорційність;	н) оптимальність;
г) динамічність;	и) стабільність;	о) гнучкість;
д) відвертість;	к) <i>синергічність</i> ;	п) мобільність.

16. У перекладі з французького це поняття означає "допоміжний засіб":

- а) актив;
- б) капітал;
- в) *ресурси*;
- г) сила.

17. Тип відтворення потенціалу підприємства, що передбачає кількісний та якісний розвиток виробничих факторів:

- а) просте;
- б) *розширене*;
- в) звужене;
- г) екстенсивне.

18. Тип відтворення потенціалу підприємства, що передбачає якісне вдосконалення факторів виробництва: застосування прогресивних знарядь і предметів праці та видів енергетичних ресурсів, підвищення кваліфікації технологічного й управлінського персоналу:

- а) просте;
- б) екстенсивне;
- в) звужене;
- г) *інтенсивне*.

19. Тип відтворення потенціалу підприємства, що характеризує незмінні обсяги і забезпечення безперервності його функціонування:

- а) *просте*;
- б) розширене;
- в) звужене;
- г) інтенсивне.

20. Тип відтворення потенціалу підприємства, що передбачає збільшення масштабів виробництва за рахунок додаткового залучення трудових, природних ресурсів і засобів виробництва і збереження сформованої техніко-технологічної основи:

- а) просте;
- б) *екстенсивне*;

- в) звужене;
- г) інтенсивне.

21. Властивість ресурсів, що характеризує можливість один і той же ресурс використати для задоволення різних функціональних потреб:

- а) комплексність;
- б) взаємодоповнюваність;
- в) *взаємозамінюваність*;
- г) обмеженість;
- д) гнучкість;
- е) мобільність.

22. Властивість ресурсів, що характеризує неможливість функціонувати без існування в певних масштабах інших видів ресурсів:

- а) комплексність;
- б) *взаємодоповнюваність*;
- в) взаємозамінюваність;
- г) обмеженість;
- д) гнучкість;
- е) мобільність.

23. Сутність даної функції підприємства полягає у забезпеченні попиту на трудові, матеріальні, фінансові, інформаційні та інтелектуальні ресурси:

- а) виробнича;
- б) фінансово-інвестиційна;
- в) *ресурсно-попитова*;
- г) бюджетна;
- д) градоутворююча;
- е) соціальна;
- ж) пізнавальна;
- з) виховна;
- и) інноваційна;
- к) інституційна.

24. Сукупність природних, матеріальних, фінансових, інформаційних, трудових ресурсів, що використовуються в процесі виробництва визначає:

- а) *ресурсний потенціал*;
- б) економічний потенціал;
- в) організаційний потенціал;
- г) стратегічний потенціал.

25. Поточні та перспективні можливості підприємства, які визначаються перетворенням ресурсів завдяки усвідомленій діяльності людей для створення необхідного продукту характеризують:

- а) ресурсний потенціал;
- б) *економічний потенціал*;
- в) організаційний потенціал;
- г) стратегічний потенціал.

26. Ступінь реалізації економічних інтересів підприємства та його партнерів визначає:

- а) виробничий потенціал;
- б) *фінансовий потенціал*;
- в) трудовий потенціал;
- г) інноваційний потенціал;
- д) інформаційний потенціал.

27. Основними елементами цього виду потенціалу є – знання, відомості, ідеї:

- а) виробничий потенціал;
- б) фінансовий потенціал;
- в) трудовий потенціал;
- г) інноваційний потенціал;
- д) *інформаційний потенціал.*

28. Складовими цього виду потенціалу є – можливості функціональних сфер діяльності, організаційна культура та структура управління:

- а) ресурсний потенціал;
- б) економічний потенціал;
- в) *організаційний потенціал;*
- г) потенціал управління;
- д) стратегічний потенціал.

29. Основними елементами цього виду потенціалу є – науково-дослідні, проектні роботи та креативний потенціал персоналу :

- а) виробничий потенціал;
- б) фінансовий потенціал;
- в) трудовий потенціал;
- г) *інноваційний потенціал;*
- д) інформаційний потенціал.

30. Граничні можливості підприємства, визначені максимально можливим випуском продукції при якнайповнішому використанні виробничих фондів і персоналу – це:

- а) *виробничий потенціал;*
- б) фінансовий потенціал;
- в) трудовий потенціал;
- г) інноваційний потенціал;
- д) інформаційний потенціал.

31. Сутність даної функції підприємства полягає у створенні міської інфраструктури, забезпеченні зайнятості мешканців міста:

- а) виробнича;
- б) фінансово-інвестиційна;
- в) ресурсно-попитова;
- г) бюджетна;
- д) *градоутворююча;*
- е) соціальна;
- ж) пізнавальна;
- з) освітянська;
- и) інноваційна;
- к) інституційна.

32. Сутність даної функції підприємства полягає у створенні, закріпленні та розвитку організаційної культури:

- а) виробнича;
- б) фінансово-інвестиційна;
- в) ресурсно-попитова;
- г) бюджетна;
- д) градоутворююча;
- е) соціальна;
- ж) пізнавальна;
- з) *виховна;*
- и) інноваційна;
- к) інституційна.

Тестові завдання з множинним вибором

33. Розвиток підприємства характеризується:

- а) рухом у часі, пов'язаним з перерозподілом його елементів;
- б) рухом у часі, пов'язаним із зміною функцій і зв'язків;
- в) *рухом у часі і появою потенціалу нової якості;*
- г) *змінами, породженими власне підприємством і спрямованими до*

створення нової організаційної форми.

34. Властивості ресурсів, що характеризує маневреність структури потенціалу:

- а) комплексність;
- б) взаємодоповнюваність;
- в) взаємозамінюваність;
- г) обмеженість;
- д) *гнучкість;*
- е) *мобільність.*

35. Які структурні компоненти має трудовий потенціал працівника:

- а) *професійно-кваліфікаційні здібності;*
- б) *психофізіологічні властивості;*
- в) *особистісні якості;*
- г) *організаційні здібності?*

36. Кваліфікацію персоналу характеризують:

- а) відповідальність;
- б) *рівень знань;*
- в) *навички;*
- г) само мотивація;
- д) *професіоналізм;*
- е) дисциплінованість.

37. Ступінь ефективності виконання робіт характеризується:

- а) *продуктивністю;*
- б) *виробітком;*
- в) обсягом виробництва;
- г) *витратами.*

38. Індикаторами, що відбивають бажаний рівень розвитку потенціалу виробничої діяльності, є:

- а) мінімізація витрат на виробництво продукції;
- б) максимальна оборотність інвестиційних коштів;
- в) зниження постійних витрат;
- г) зростання продуктивності праці;
- д) зниження матеріаломісткості;
- е) максимальна фондоозброєність і фондовіддача;
- ж) підвищення рівня доходів акціонерів;
- з) всі відповіді правильні.

39. Функціонування підприємства характеризується:
- а) рухом у часі, пов'язаним з перерозподілом його елементів;
 - б) рухом у часі, пов'язаним із зміною функцій і зв'язків;
 - в) рухом у часі і появою потенціалу нової якості;
 - г) змінами, породженими власне підприємством і спрямованими до створення нової організаційної форми.
40. Рівень і результати реалізації потенціалу підприємства визначаються:
- а) реальними виробничими можливостями підприємства;
 - б) наявними ресурсами і резервами;
 - в) навичками різних категорій персоналу;
 - г) цілями підприємства і адекватною до них організаційною структурою.
41. Час як економічний ресурс характеризується властивостями:
- а) відтворюваність;
 - б) непоправність;
 - в) безповоротність;
 - г) обмеженість.
42. Які структурні компоненти має трудовий потенціал підприємства:
- а) соціальна структура;
 - б) кадрова структура;
 - в) професійно-кваліфікаційна структура;
 - г) організаційна складова?
43. Особистісні якості персоналу – це:
- а) відповідальність;
 - б) рівень знань;
 - в) навички;
 - ж) самомотивація;
 - з) професіоналізм;
 - и) дисциплінованість

Тестові завдання на встановлення відповідності

44. Визначити функції стратегічного й оперативного управління потенціалом:
- 1) виявлення, оцінювання і використання чинників, що впливають на потенціал підприємства;
 - 2) пошук нових можливостей і вибір з них найбільш перспективних;
 - 3) створення умов для формування потенціалу розвитку;
 - 4) аналіз і оцінка реалізації процесів формування і розвитку потенціалу підприємства;
 - 5) розробка і реалізація стратегій розвитку підприємства.
- а) стратегічні
 - б) оперативні

45. Визначити функції стратегічного й оперативного управління потенціалом:

- 1) *використання* наявного потенціалу;
- 2) *аналіз і оцінка* поточного потенціалу підприємства і його складових з метою контролю і регулювання процесів функціонування і розвитку підприємства;
- а) **стратегічні** 3) **формування** стратегічного потенціалу;
- б) *оперативні* 4) **обґрунтування** вибору і наряду розвитку підприємства;
- 5) **мотивація** з метою активізації процесів саморозвитку працівників і інноваційного потенціалу персоналу управління.

46. Визначити функції стратегічного й оперативного управління потенціалом:

- 1) *виявлення*, оцінювання і використання чинників, що впливають на потенціал підприємства;
- 2) **пошук** нових можливостей і вибір з них найбільш перспективних;
- а) **стратегічні** 3) *створення* умов для формування потенціалу розвитку;
- б) *оперативні* 4) **аналіз і оцінка** реалізації процесів формування і розвитку потенціалу підприємства;
- 5) **розробка** і реалізація стратегій розвитку підприємства.

47. Визначити функції стратегічного й оперативного управління потенціалом:

- 1) *використання* наявного потенціалу;
- 2) *аналіз і оцінка* поточного потенціалу підприємства і його складових з метою контролю і регулювання процесів функціонування і розвитку підприємства;
- а) **стратегічні** 3) **формування** стратегічного потенціалу;
- б) *оперативні* 4) **обґрунтування** вибору і наряду розвитку підприємства;
- 5) **мотивація** з метою активізації процесів саморозвитку працівників і інноваційного потенціалу персоналу управління.

Теоретичні завдання, що потребують відповіді

48. Потенціал управління підприємства – це... .
49. Об'єктна складова потенціалу – це... .
50. Суб'єктна складова потенціалу – це... .
51. Завдання та методи комплексного аналізу потенціалу підприємства –
52. Основні характеристики стратегічних ресурсів підприємства –
53. Організаційна структура як складова організаційного потенціалу –
54. Компоненти оціночно-аналітичної системи дослідження потенціалу –
55. Ключові компетенції як стратегічний ресурс – це

Модуль 2. Технологія дослідження стратегічного потенціалу підприємства

Тестові завдання з одним варіантом відповіді

1. Аналітичний інструментарій дослідження включає:
 - а) збір інформації;
 - б) аналіз;
 - в) вибір та обґрунтування системи показників і критеріїв;
 - г) побудова доказів наукових висновків;
 - д) оцінку та оптимізацію наукових рекомендацій;
 - е) інтерпретацію і експериментальну перевірку висновків і рекомендацій;
 - ж) всі відповіді правильні.
2. Сукупність показників та параметрів потенціалу, критеріїв та індикаторів управління потенціалом, аналіз та оцінка потенціалу складають:
 - а) механізм системи оцінки;
 - б) *оцінно-аналітичну систему*;
 - в) технологію проведення оцінки;
 - г) всі відповіді правильні.
3. Чисельна характеристика, що відображає яку-небудь властивість потенціалу та використовується для його вимірювання – це:
 - а) параметр;
 - б) критерій;

- в) показник;
- г) індикатор.

4. Якісний характер, ознака потенціалу, як об'єкта управління, відображає:

- а) параметр;
- б) критерій;
- в) показник;
- г) індикатор.

5. Показник результатів оцінки процесів управління потенціалом – це:

- а) параметр;
- б) критерій;
- в) норматив;
- г) індикатор.

6. Критерії потенціалу використовуються для кількісного визначення:

- а) рівня досягнення стратегічних цілей;
- б) достатності потенціалу;
- в) результативності процесів зміни рівня потенціалу;
- г) всі відповіді правильні.

7. Який з наведених показників не використовується для оцінки розміру трудового потенціалу за витратним методом:

- а) продуктивність праці промислово-виробничого персоналу;
- б) коефіцієнт змінності робочої сили;
- в) комплексна оцінка конкретного працівника;
- г) коефіцієнт змінності роботи робочого місця;
- д) коефіцієнт віддачі повної заробітної плати?

8. Індикаторами, що відбивають бажаний рівень розвитку потенціалу маркетингової діяльності, є:

- а) зростання продуктивності праці;
- б) зростання експорту;
- в) підвищення рівня доходів акціонерів;
- г) зростання наданих послуг;
- д) підвищення стійкості до коливань ціни на продукцію;
- е) зростання обсягів реалізації;
- ж) зростання рентабельності інвестицій в інновації;
- з) всі відповіді правильні.

9. Яке зі співвідношень називають "золотим правилом економіки підприємства":

- а) $100\% < T_{AK} < T_{ДР} < T_{ВП} < T_{МЗ}$;
- б) $100\% < T_{AK} < T_{МЗ} < T_{ДР} < T_{ВП}$;

в) $100 \% < T_{AK} < T_{ДР} < T_{ВП}$;

г) $100 \% < T_{ВП} < T_{ДР} < T_{AK}$.

10. Які коефіцієнти отримують при порівнянні приросту (y %) якої-небудь величини з приростом (також %) окремої частини цієї ознаки:

а) темп зростання;

б) темп приросту;

в) *коефіцієнт еластичності*;

г) коефіцієнт детермінації?

11. При відборі показників нормативного ряду "золотого правила економіки" використовується методу, в основу якого покладено такий тип економічного зростання, при якому передбачається зниження витрат живої праці випереджаючими темпами порівняно з витратами уречевленої праці і збільшення частки прибутку в виробленої вартості, тобто забезпечення розширеного виробництва. Який це метод:

а) експертний;

б) *логічний*;

в) балансовий;

г) моделювання?

12. Великою авансованого капіталу підприємства визначають:

а) *кількісну міру економічного потенціалу підприємства*;

б) відносну характеристику економічного потенціалу;

в) ефективність використання ресурсів підприємства;

г) динамічність розвитку підприємства.

13. Ентропія економічної системи показує:

а) *різницю між екстрапотенціалом і досягнутим рівнем використання потужності виробничої системи*;

б) якими в середньому темпами може розвиватися підприємство;

в) обсяг реалізованої продукції на одну гривню коштів, вкладених у підприємство;

г) динамічність розвитку підприємства.

14. Річна виробнича потужність, яка може бути досягнута при необхідності за рахунок екстрених заходів – це:

а) ентропія виробничої системи;

б) *екстра потенціал виробничої системи*;

в) обсяг авансованого капіталу;

г) ефективність використання ресурсів підприємства.

15. Графоаналітична модель діагностики потенціалу підприємства використовує метод:

а) експертний;

- б) ланцюгових підстанов;
- в) *порівняльної комплексної рейтингової оцінки;*
- г) моделювання.

16. Що виступає об'єктом параметричного аналізу потенціалу:

- а) процеси використання, формування потенціалу;
- б) процеси розвитку потенціалу підприємства;
- в) екзо- та ендогенні фактори потенціалу;
- г) *рівень потенціалу та динаміка його зміни?*

17. Що виступає предметом параметричного аналізу потенціалу:

- а) ентропія та експериментальний виробничий потенціал;
- б) процеси розвитку та ефективність управління підприємством;
- в) *процеси використання, формування і розвитку потенціалу підприємства і результати управління даними процесами;*
- г) рівень потенціалу та динаміка його зміни?

18. Об'єктом даного виду аналізу виступає організаційний потенціал підприємства:

- а) фінансово-економічний;
- б) динамічний;
- в) *аналіз системи управління;*
- г) параметричний.

19. Об'єктом даного виду аналізу виступає ринковий потенціал підприємства:

- а) фінансово-економічний;
- б) *маркетинговий;*
- в) стратегічний;
- г) параметричний.

20. Об'єктом даного виду аналізу виступають закономірності та тенденції зміни стану та структури потенціалу підприємства:

- а) фінансово-економічні;
- б) *динамічні;*
- в) виробничі;
- г) параметричні.

Теоретичні завдання, що потребують відповіді

21. Оцінно-аналітична система потенціалу – це... .

22. Які етапи розробки оцінно-аналітичної системи стратегічного потенціалу підприємства?

23. Які основні функції аналітичної групи?
24. Які основні показники розвитку економічного потенціалу?
25. Які основні показники динамічності і мобільності економічного потенціалу?
26. Які середні характеристики узагальнюючої оцінки швидкості та інтенсивності зміни динамічного ряду?

Методичні рекомендації щодо виконання курсового проекту з дисципліни "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства"

Курсовий проект – окремий заліковий кредит навчальної дисципліни й оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності студента. Обсяг часу на виконання та захист курсового проекту студентом – складова частина часу на самостійну роботу студента за навчальним планом.

Метою даного курсового проекту є дослідження потенціалу підприємства, визначення та узагальнення на цій основі можливостей його розвитку.

Об'єктом дослідження є результати фінансово-господарської діяльності промислового підприємства. Предметом виступають компоненти потенціалу підприємства, тенденції їх змін. Базою для написання курсового проекту є промислові підприємства Харківського регіону.

Виконуючи курсовий проект студент повинен виявити **вміння** щодо: узагальнення теоретичного матеріалу з обраної теми та обґрунтування підходу до дослідження потенціалу;

збору інформації про діяльність підприємства для дослідження його потенціалу;

формування системи показників для аналізу та оцінки потенціалу; аналізу компонентів потенціалу підприємства з використанням різних методів;

обґрунтування технології дослідження та її вдосконалення;

обґрунтування форм організації аналітичної роботи;

обґрунтування стратегічних можливостей підприємства;

вироблення висновків і подання результатів дослідження.

Тематика та зміст розділів курсового проекту

Структура курсового проекту складається зі вступу, розділів, підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Курсовий проект виконується на основі даних про діяльність одного з промислових підприємств (про види діяльності та продукції (послуги), стан управління і організаційних змінах, фінансової і трудової звітності підприємства). Джерелом інформації для написання курсового проекту можуть бути дані, надані підприємством, інформація про діяльність підприємства, освітлена в офіційних періодичних виданнях та на офіційних сайтах мережі Інтернет <http://www.stockmarket.gov.ua>.

На вибір студента пропонується така тематика курсового проекту:

1. Дослідження виробничого потенціалу підприємства.
2. Дослідження фінансового потенціалу підприємства.
3. Дослідження трудового потенціалу підприємства.
4. Дослідження організаційно-управлінського потенціалу підприємства.
5. Дослідження маркетингового потенціалу підприємства.

У табл. 1 наведена типова структура та зміст розділів курсового проекту.

Таблиця 1

**Типова структура та зміст розділів курсового проекту на тему
"Дослідження виробничого потенціалу підприємства"**

Розділи курсового проекту	Рекомендований обсяг сторінок
Вступ	2 с.
1. Теоретичні основи дослідження виробничого потенціалу підприємства. 1.1. Визначення виробничого потенціалу підприємства. 1.2. Місце та роль виробничого потенціалу у стратегічному потенціалі підприємства. 1.3. Підходи до дослідження виробничого потенціалу підприємства	8 – 10 с.
2. Аналіз та оцінка виробничого потенціалу підприємства. 2.1. Формування системи показників для дослідження виробничого потенціалу. 2.2. Аналіз та оцінка виробничого потенціалу підприємства. 2.3. Аналіз тенденцій зміни виробничого потенціалу підприємства	10 – 12 с.
3. Обґрунтування напрямів розвитку підприємства. 3.1. Удосконалення технології дослідження виробничого потенціалу підприємства. 3.2. Організаційне забезпечення аналітичних досліджень виробничого потенціалу. 3.3. Вибір напрямків розвитку виробничого потенціалу	10 с.
Висновки	2 с.
Список використаних джерел	4 – 5 с.
Додатки	

Методичні вказівки до виконання основних розділів курсowego проекту

У вступі розкривається актуальність дослідження потенціалу в цілях забезпечення ефективного функціонування та стійкого розвитку підприємств. Розкривається практична значимість досліджень потенціалу підприємства. Обов'язково згадуються автори наукових видань та навчально-методичних робіт, присвячених тематиці дослідження потенціалу, стратегічного потенціалу, використання аналітичного інструментарію оцінки потенціалу та його складових, з якими студент ознайомився в рамках підготовки курсового проекту вивчення дисципліни.

Далі описуються мета написання курсового проекту, предмет і об'єкт дослідження, розкриваються завдання, поставлені та вирішені в рамках конкретного курсового проекту, узагальнюються методи дослідження.

У першій (теоретичної) частини курсового проекту розкривається сутність конкретного виду потенціалу підприємства. Проводиться огляд існуючих підходів до визначення даного виду потенціалу з обов'язковим зазначенням авторів цих підходів, виділяються основні компоненти даного виду потенціалу, наводиться короткий їх опис. Розкривається функції даного виду потенціалу, його роль, значення в дослідження і структуру стратегічного потенціалу.

Бажано розкрити поняття стратегічного потенціалу та представити його компоненти. В останньому пункті розділу розкриваються аналітичні завдання дослідження конкретного виду потенціалу підприємства, можливі підходи до його дослідження. Результати узагальнення теоретичного матеріалу дослідження (поняття, підходи, структурні елементи) доцільно представляти у вигляді таблиць, схем, діаграм.

У другому (аналітичної) частини курсового проекту проводиться аналіз та оцінка стану та використання конкретного виду потенціалу підприємства. Першим етапом виконання аналізу є формування системи показників, обґрунтування якої має ґрунтуватися на обраному підході до дослідження потенціалу, відобразити структурні елементи даного виду потенціалу. Обов'язково наводиться обґрунтування методів аналізу та оцінки. Аналіз і оцінка конкретного виду потенціалу підприємства виконується за сформованої системи показників і супроводжується поданням аналітичних таблиць і діаграм. Аналіз тенденцій зміни потенціалу включає

оцінку якісних змін в структурі потенціалу та його складових, відстеження зміни конкретного виду потенціалу на результативні показники діяльності.

У третій (проектної) частини курсового проекту проводиться розробка організаційно-методичних аспектів дослідження конкретного виду потенціалу підприємства за результатами виконання першого і другого розділів.

Узагальнюючи результати аналізу та оцінки, обов'язково наводяться недоліки і переваги обраного підходу, відзначаються повнота проведеного аналізу, достатність використаного аналітичного інструментарію, що є основою для удосконалення технології дослідження. Технологія оцінки потенціалу підприємства включає: визначення етапів збору інформації, вибір джерел інформації, обґрунтування комплексу завдань дослідження потенціалу, визначення послідовності аналізу та оцінки, вибір методів дослідження, представлення результатів.

У третій частині проекту розкриваються питання організації аналітичної роботи по дослідженню потенціалу: визначаються функції та виконавці, розкриваються можливі форми організації аналітичної роботи.

Вибір напрямів розвитку конкретного виду потенціалу включає пропозиція заходів по підвищенню ефективності використання потенціалу відповідно до стратегічним цілям підприємства. Наводиться обґрунтування вибору запропонованих заходів.

У висновках узагальнюються основні положення курсового проекту і отримані результати. Висновки виконуються по кожній задачі курсового проекту.

Список використаних джерел включає перелік нормативно-правових документів, наукових видань, підручників і навчальних посібників, періодичних видань, Інтернет-ресурсів, з якими студент ознайомився і використовував для написання курсового проекту (не менше 30).

Загальний обсяг курсового проекту 35 – 40 сторінок друкованого тексту.

Оформлений курсовий проект повинен бути у відповідності з встановленими вимогами.

Оформлення та подання курсового проекту

Курсовий проект оформляється відповідно до вимог щодо оформлення курсових та дипломних робіт, затверджених кафедрою економічного аналізу. Приклад титульного аркуша наведений у додатку А.

Курсовий проект здається на перевірку керівникові на першій тижня, відведеної під модульний контроль, після чого визначається дата захисту проектів, але не пізніше останнього заняття з навчальної дисципліни.

Оцінка захисту курсового проекту здійснюється за 100-бальною системою оцінювання результатів навчання. Шкала оцінювання результатів успішності складання державних іспитів наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання результатів складання державних іспитів

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою та шкалою Університету	Визначення
90 – 100	Відмінно	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи лише з незначною кількістю помилок
82 – 89	Добре	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
74 – 81		Добре – в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок
64 – 73	Задовільно	Задовільно – непогано, але зі великою кількістю недоліків
60 – 63		Достатньо – відповідь, робота задовольняє мінімальні критерії
1 – 59	Незадовільно	Незадовільно

Рекомендована література

Основна

1. Отенко И. П. Методологические основы управления потенциалом предприятия : научное издание. – Х. : Изд. ХНЭУ, 2004. – 216 с.
2. Отенко И. П. Механизм управления потенциалом предприятия : научное издание / И. П. Отенко, Л. М. Малярец. – Х. : Изд. ХГЭУ, 2003. – 220 с.
3. Отенко И. П. Стратегическое управление потенциалом предприятия: научное издание. – Х. : Изд. ХНЭУ, 2006. – 256 с.

Додаткова

4. Робоча програма навчальної дисципліни "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства" для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" денної форми навчання / укл. І. П. Отенко, Н. О. Москаленко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012 – 40 с. (Укр. мов.)
5. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства" для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" денної форми навчання / укл. І. П. Отенко, Н. О. Москаленко. – Х. : Вид. ХНЕУ., 2012 – 34 с. (Укр. мов.)

6. Баканов М. И. Теория экономического анализа : учебник / М. И. Баканов, М. В. Мельник, А. Д. Шеремет ; под ред. М. И. Баканова. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2005. – 536 с.
7. Горшкова Л. А. Анализ организации управления. Аналитический инструментарий / Л. А. Горшкова. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 208 с.
8. Діагностика стану підприємства: теорія і практика : монографія / за заг. ред. проф. А. Е. Воронкової. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2006. – 448 с.
9. Ковалев А. И. Анализ хозяйственного состояния предприятия / А. И. Ковалев, В. П. Привалов. – М. : Центр экономики и маркетинга, 1999. – 216 с.
10. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности : учебник / Л. Т. Гиляровская и др. – М. : ТК Велби, Изд. Проспект, 2006. – 360 с.
11. Лапин Е. В. Оценка экономического потенциала предприятия : монография. – Сумы : ИТД "Университетская книга", 2004. – 360 с.
12. Официальный сайт Государственного учреждения "Агентство по развитию инфраструктуры фондового рынка Украины" при Государственной комиссии по ценным бумагам и фондовому рынку. – Режим доступа : <http://www.smida.gov.ua/>.
13. Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців / укл. М. В. Афанасьєв ; Наукове керівництво докт. екон. наук, проф. В. С. Пономаренка. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 244 с.
14. Прыкин Б. В. Экономический анализ предприятия : учебник для вузов. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 360 с.
15. Саати Т. Принятие решений: метод анализа иерархий. / Т. Саати. – М. : "Радио и связь", 1993. – 278 с.
16. Трифилова А. А. Управление инновационным развитием предприятия. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 176 с.
17. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посібн. / О. С. Федонін, І. М. Рєпіна, О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2004. – 316 с.
18. Швиданенко Г. О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства : монографія / Г. О. Швиданенко, О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2002. – 192 с.
19. Шеремет А. Д. Комплексный анализ хозяйственной деятельности / А. Д. Шеремет. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 415 с.

Додатки

Додаток А

Форма № Н-6.01

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

КУРСОВИЙ ПРОЕКТ
з навчальної дисципліни
"ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА"

на тему: _____

Студента(ки) _____ курсу _____ групи
напряму підготовки _____
спеціальності _____

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____

_____ (посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Харків, 2014

Зміст

Вступ.....	3
Питання для самостійного опрацювання	4
Тестові завдання за модулями навчальної дисципліни	6
Методичні рекомендації щодо виконання курсового проекту з дисципліни "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства"	19
Рекомендована література.....	23
Додатки.....	25

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
"ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів спеціальності
8.03050901 "Облік і аудит"
усіх форм навчання**

Укладачі: **Отенко** Ірина Павлівна
Москаленко Наталя Олександрівна
Преображенська Олена Сергіївна

Відповідальний за випуск **Отенко І. П.**

Редактор **Промський М. Н.**

Коректор **Маркова Т. А.**

План 2014 р. Поз. № 25.

Підп. до друку 29.12.2014 р. Формат 60 x 90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 1,75. Обл.-вид. арк. 2,19. Тираж 50 прим. Зам. № 348.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9-А

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*